

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opera

Sancti Agobardi Archiepiscopi Lvgdvnensis Opervm ...

Agobardus <Lugdunensis>

Parisiis, 1666

Ad Gothescalcvm. Epist. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14657

AD GOTHESCALCVM.

EPIST. II.

AMOLO humilis Ecclesiæ Lugdunensis
 Episcopus dilectissimo fratri Gothescalco
 salutem. Quòd te in hujus sermonis exordia
 fratrem nomino, quem fraternæ unitati con-
 trarium non ignoro, ea in quantum Deus lar-
 gitur facio caritate, quam Scriptura nobis præ-
 cepit dicens: *Dicite his qui oderunt vos, fra- 1sa. 66.*
tres nostri estis. Quia etsi ex illorum parte qui
 ejusmodi sunt fraternitas deperit, non idcirco
 etiam in nobis frigescere aut perire debet ip-
 sius fraternitatis affectus. Quòd autem non
 solum fratrem, sed etiam dilectissimum dico,
 Dominus novit quia te fideliter diligo, hoc ti-
 bi cupiens quod & mihi. Vnde & salutem tibi
 veraciter opto, præsentem pariter & futuram,
 per eam divini cultus pietatem, quæ, sicut Apo-
 stolus testatur, *ad omnia utilis est, promissionem 1 Tim. 4.*
habens vitæ quæ nunc est, & future. Audiens sa-
 nè & agnoscens quæ in scriptis tuis misisti, &
 per quendam fratrem nostrum mihi innotef-
 cenda vehementissimè flagitasti, diù hæsitavi
 utrum tibi respondere deberem, homini de no-
 vis contra Ecclesiam præsumptionibus, & non
 parvis erroribus jamdudum accusato, & pro-
 pter contumaciam, ut audio, Episcopalis Con-
 cilij auctoritate damnato. Importunum nam-
 que & impudens videri posse existimabam, si
 de causa, quæ prudentium & reverendorum

fratrum nostrorum inquisitione, cognitione,
& sententia definita est, aliquid vltro dicere
vel respondere aggrederer: & rursus, tan-
tam deprecationem & supplicationem tuam
contemnere & præterire silentio, non videba-
tur Christianæ esse pietatis & caritatis, per

Gal. 6.

quam præcipuè lex Christi adimpletur in no-
bis, testante & commendante Apostolo: *Al-
ter alterius onera portate, & sic adimplebitis le-
gem Christi.* Vnde & cum de seipso dixisset,

1. Cor. 9.

*Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucra-
rer: omnibus omnia factus sum, ut omnes face-
rem salvos.* Et post aliqua, *Non quærens quod*

Cor. 10.

mibi utile est, sed quod multis, ut salvi fiant.
continuo, ut nos ad exemplum sui, & per hoc
ad exemplum Christi, instrueret & informaret,

Cor. 11.

adjunxit, *Imitatores mei estote, sicut & ego (Chri-
sti.* Ipse est enim verus & pius ille Samaritanus,
qui descendente ab Hierusalem in Hiericho,
& à latronibus in itinere spoliatum, & vulne-
ratum, ac semivivum derelictum, clementer
miseratus est, alligans vulnera ejus, & vini at-
que olei infusione curans. tantæque misERICOR-
diæ & pietatis suæ nos imitatores esse deside-
rans, in fine hujus parabolæ unicuique nostrum

Luc. 10.

dicit, *Vade & tu fac similiter.* manifestè osten-
dens, illum verè esse proximum fratri, illum
verè imitorem sui, qui fraternis necessitati-
bus atque infirmitatibus prompta pietate &
compassione succurreret. Istiusmodi igitur con-
sideratione provocatus, & de venerabilium
fratrum atque consacerdotum nostrorum sin-
cerissima caritate confisus, (per quam in Domi-
no unum sumus, & invicem commissi nobis

LYGDVNENSIS EPISTOLÆ. Iſi

ministerij onera & officia communicare debemus, quatenus & illorum bona per unanimi-
tatis spiritum nostra, & nostra, si qua divina
misericordia esse possunt, illorum sint) melius
& salubrius existimavi aliquid tuæ fraternita-
ti rescribere, quàm inutuli taciturnitate, & de
illis viderer diffidere, & tibi tam angustiato,
tam afflicto, tam anxio & conturbato, nihil
consulere. Quapropter omnipotentis Domini
& Salvatoris largissimam & indeficientem oro
gratiam, ut nobis tribuere dignetur utilem &
veracem tuam consolationem & instructionem
sermonem, & animum tuum præparet ac tran-
quillet, ut quæ dicturi sumus, pia mansuetu-
dine & humilitate suscipias, ac seposita ani-
mositate, & studio contentionis, libenter quæ
vera sunt audias, & non nostra, sed Dei & san-
ctorum Patrum dicta obedienter suscipias, eis-
que animum tuum & sensum sincera pietate
summittas. quia ut verax veraciter Scriptura di-
xit, *Sunt via quæ videntur homini recte, & no-*
vissimum eorum ducit ad mortem. & , *qui confi-*
dit cogitationibus suis impie agit. Vnde & alibi
eadem Scriptura admonet, dicens, *& ne inni-*
taris prudentiæ tuæ. Hoc namque malum quan-
tùm cavendum fit homini, etiam B. Ephrem
admirandæ sanctitatis & inlustrissimæ doctri-
næ pater ostendit, cùm in hora exitus sui, ad-
stanti sibi uni ex discipulis, magni & acuti &
nimis curiosi ingenij, sollicitè admonens dixit:
Cave, Pauline, ne unquam te summittas cogi-
tationibus tuis. Quantum verò bonum sit obe-
dientiæ, & quantum malum contentionis &
contumaciæ, docet nos iterum sermo divinus,

Prov. 16.

Prov. 12.

Prov. 3.

2. Reg. 15.

ubi per Samuelem Prophetam dicit: *Melior est obedientia, quàm victima, & auscultare magis, quàm offerre adipem arietum, quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere.* Itaque & tu, si bonus, & utilis, & pacificus Ecclesiæ filius esse desideras, noli te sensui tuo committere, sed majorum iudiciis atque sententiæ, immo divinis & ecclesiasticis auctoritatibus facile cede, libenter acquiesce, & obedienter subdere, ut possit in te Dei spiritus habitare, dicente Domino per Prophetam: *Super quem requiescet spiritus meus, nisi super humilem & quietum, & tremementem verba mea?* Videmus certò tempora novissima & periculosissima, ab Apostolo olim prædicta, plena ignorantia & infirmitatis animorum, in quibus illud Domini terribile dictum semper est reminiscendum, atque tremendum: *Qui scandalizaverit unum de pusillis his qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris, & iterum: Ve mundo ab scandalis, necesse est ut veniant scandala. veruntamen ve homini illi, per quem scandalum venit.* Sed & aures & linguas prurientes cavere debemus, ne vel ad audiendas vel ad loquendas novitates prompti & faciles simus. Quia & prurientes aures, & profanas vocum novitates pariter Apostolus condemnat, & oppositiones falsi nominis scientiæ admonens devitandas, continuo de eadem falsi nominis scientia subjungit, dicens: *Quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt.* Cùm adhuc esses in partibus regni Germaniæ, audivimus in pri-

1sa. 66.

Matth. 18.

Ibid. 7.

1. Tim. 6.

mis super nomine tuo famam dolendam. quod videlicet novitates sereres, & stultas ac sine disciplina quæstiones ventilares. Deinde perlata est etiam ad nos studio ecclesiasticorum virorum quædam scriptura tua, in qua apertissimè, & prolixo sermone, atq; ut tibi visum est, etiam testimoniis Scripturarum, sive sanctorum Patrum, quid sentiret sive doceret multipliciter exsecutus es. Nunc quoq; accepimus & alia scripta tua non parva, quæ ad Episcopos, vel contra Episcopos, qui in Concilio damnationis tuæ affuerunt, scripsisse vel protulisse videris. In quibus quanta potuisti intentione, de una tantum quæstione, id est, de prædestinatione divina, quid teneas, diligenter explicare curasti. Ita factum est, ut ex utraque scriptura tua, sive quam per alios, sive quam te mittente accepimus, plenissimè nobis cognoscere videamur, in quibus quæstionum periculis fluctuet, vel, quod nimis dolendum est, naufragetur sensus tuus. Quapropter compendiosè nobis & utiliter fieri posse videtur, ut ex illa tota serie scriptorum tuorum, ea quæ nobis fidei catholicæ maximè contraria esse videntur, brevibus & distinctis capitulis ordinemus; adjungentes, sive subjungentes per singula, quid è contrario Scriptura sancta doceat, & Ecclesia Dei firmissimè teneat, & ubique fideliter ac salubriter doceat. Cujus doctrinæ & sensibus te, quasi devotum & pium filium, inrefragabiliter obtemperare oportet, si cupis in ejus corporis unitate viuum & sanum membrum inveniri, & non cum putribus & emortuis justæ severitatis judicio abscisionem mereri. Hunc autem

154 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
sermonis nostri tenorem, seruato in omnibus
legitimo ordine, ac ecclesiastica auctoritate,
non tibi, qui infelici & miserabili lapsu excom-
municationem ab Ecclesia excepisti, sed prin-
cipaliter reverentissimo & carissimo nostro,
Metropolitano Antistiti direximus tuo, confi-
dentes in Domini pietate, quia cum hæc lege-
rit, & nostræ erga te compassionis affectum co-
gnoverit, non indignatione aliqua aduersum
te, sed boni patris & pij pastoris visceribus
commovebitur, ut his congruenter perlectis,
& tranquillè apud te tractatis, si divina gra-
tia adspirante adquiescere volueris veritati,
nequaquam diutiùs aberres à caulis, sed boni
& summi pastoris humeris reportatus, unitati
inventæ ac redemptæ ovis, cum gaudio cœle-
stium & terrestrium, feliciter restituaris. Hæc
sunt igitur quæ in scriptis tuis meritò repre-
hendenda, & reprehensa, tanquam veræ fidei
catholicæ inimica, notauimus, & qualiter ad
regulam veritatis sint corrigēda perstrinximus.

IN PRIMIS displicet nobis valde, quod
dicas & asseris, neminem perire posse Christi
sanguine redemptum. Hoc enim dictum dupli-
citer fidei catholicæ aduersatur. Si aut nemi-
nem ex numero Christianorum, postquam se-
mel in Christo baptizatus, & particeps redem-
ptionis Christi effectus est, perire posse confir-
mas, contra Apostolum apertissimè prædican-
tem & contestantem, *quoniam iniqui regnum
Dei non possidebunt*, & quoniam qui illa vel il-
la crimina admiserint, regnum Dei non conse-
quentur, & non habent hereditatem in regno
Christi Dei. inter quos etiam illi sunt negato-

1. Cor. 6.

res Christi, de quibus ipse terribiliter testatur:

Quicumque negaverit me coram hominibus, ne- Matth. 10.

gabo & ego eum coram patre meo qui est in cœlis.

& illi infructuosæ fidei, de quibus ait, *Non* Matth. 7.

omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intra-

bit in regnum cœlorum. sed & illæ fatuæ virgi-

nes, quæ non sumpserunt oleum in vasis suis Matth. 25.

cum lampadibus, quibus clausa janua regni di-

cturus est, Amen dico vobis, nescio vos. Aut si

non credis, omnes, qui vera fide & devotione

per baptismi gratiam regenerantur, Christi es- Rom. 8.

se sanguine redemptos, immo in Christi mor-

te & sanguine baptizatos, licet postea plurimi Apc. 1.

ex eis, vel per hæreses, vel per alia diversa cri-

mina pereant, manifestissimè contrarium est

beato Paulo Apostolo dicenti: Quicumque ba- 2. Pet. 2.

puzati sumus in Christo IESU, in morte ipsius

baptizati sumus. Et B. Ioanni similiter de eo- Ost. 7.

dem Domino contestanti: Qui dilexit nos, in-

quit, & lavit nos à peccatis nostris in sanguine

suo. Et beato Petro etiam de pessimis hæreticis,

qui post baptismum redemptionis Christi de

Ecclesia recesserunt, ita dicenti: Et eum qui

emit eos Dominum negant, superducentes sibi ce-

lerem perditionem. Et ipsi Domino de eisdem

hæreticis per Prophetam dicenti: Et ego redemi

eos, & contra me locuti sunt mendacia. Itaque

juxta fidem catholicam & apostolicam, pro-

pheticam & evangelicam, omnes isti, fideliter

ad baptismum Christi accedentes, non utique

alio pretio, sed Christi sanguine redempti sunt.

Sed cum plurimi ex eis eandem gratiam in se

irritam fecerint, & idcirco in æternum pe-

teant; qua ratione verum est neminem perire

156 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
posse sanguine Christi redemptum?

SECUNDO loco displicet nobis valde, quia
verissima & sacratissima Ecclesiæ sacramenta,
videlicet exorcismi, & baptismi, chris-matis, &
Eucharistiæ, ac manus impositionis, perfun-
ctoriè & frustratoriè omnibus, qui post perce-
ptionem eorum pereant, dari confirmas, dum
eos sanguine Christi, sine quo ipsa mysteria,
jam non mysteria, sed quædam velut vacua &
inania ludibria sunt habenda, redemptos negas,
cùm è contrario Apostolus, & veritatem re-
demptionis Christi, & verum divinorum my-
steriorum effectum, etiam in eis qui inrepara-
biliter pereunt doceat esse conlata, cùm ait:
*Impossibile enim est eos qui semel sunt inluminati,
gustaverunt etiam donum cœlestis, & participes
sunt facti Spiritus sancti, gustaverunt nihilomi-
nus bonum Dei verbum, virtutesque seculi ven-
turi, & prolapsi sunt; renovari rursus ad peni-
tentiam, rursus crucifigentes sibi metipsis filium
Dei, &c. & iterum: Quanto magis putatis de-
teriora mereri supplicia, qui filium Dei concu-
caverit, & sanguinem testamenti pollutum du-
xerit, in quo sanctificatus est, & Spiritui gratia
contumeliam fecerit? & alio loco: Et peribit,*
inquit, *infirmus in tua conscientia frater, pro-
pter quem Christus mortuus est? Ita veritas my-
steriorum peragit virtutem suam, cùm fideliter
accipitur, etiam in illis qui non permanent in
veritate eorundem mysteriorum, Sed & in illa
regula intelligendarum scripturarum de corpo-
re Christi vero atque simulato, unde tu hunc
errorem velut confirmare niteris, veraciter
nosse debes, simulationem denotari vitæ & mo-*

Hebr. 6.

Hebr. 10.

1. Cor. 8.

rum, non, quod absit, divinorum mysteriorum & sacramentorum.

TERTIO loco displicet nobis valde, quia & divinarum Scripturarum testimoniis, & sincerissimis sanctorum Patrum dictis, tam perversè abuteris, ut hæc omnia quæ manifestissimè adversùs divinam veritatem & paternam fidem disputas, ex illis non rectè intellectis multipliciter adfirmare contendas. In tantum ut illos qui ex numero fidelium pereunt, nec tunc, quando in primis ad percipienda mysteria regenerationis, & dominicæ oblationis, vel in parvula ætate ab aliis oblatis sunt, vel ipsi in majori fideliter accesserunt, affirmes Christo & Ecclesiæ non incorporatos, nec membra illius quæsitæ & salvatæ ovis effectos, ac per hoc nec unquam fuisse Christianos. Nam quomodo est Christianus, qui non pertinet ad corpus Christi, qui non est membrum Christi? Cùm è contratio Apostolus etiam illos, qui graviter peccare, & in eodem gravi peccato perire possunt, membra Christi & templum Spiritus sancti esse dicat, quandiu fideliter & innocenter agunt.

Nescitis, inquit, quia corpora vestra membra Christi sunt? Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? absit. & iterum: Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus sanctus habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus, &c.

1. Cor. 6.

1. Cor. 3.

QUARTO loco displicet nobis valde, quia tam durè & indisciplinatè & immaniter de divina prædestinatione sentis & loqueris in damnatione reprobatorum, ut omnes illos qui ad sinistram ponendi sunt in die judicij, & cum dia-

bolo atque angelis ejus pro malis meritis suis æterno igne damnandi, ita sint divinitus ad interitum prædestinati, ut eorum prorsus nullus aliquando potuerit, nullus possit salvus esse. Quod sentire & dicere quid est aliud, quam in Deum graviter & horribiliter blasphemare, si illis ejus prædestinatio hanc necessitatem irrevocabiliter imposuit, ut omnino quod ad salutem suam proficeret operari non possint? Sed absit à nobis hoc recipere, ne meritum damnationis illorum Dei culpa sit, qui eos tales esse constituit, non illorum, qui aliud esse non potuerunt. Huic errori, vel potiùs immanissimæ impietati, resistit Scriptura dicens de illo:

Eccli. 15.

Nemini mandavit impiè agere, & nemini dedit spatium peccandi. Et ipse judex vivorum & mortuorum destruit istud insanum mendacium, qui se in illo die judicij ita illis qui ad sinistram

Matth. 25.

stabunt dicturum esse prædixit: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis ejus.* Ut cur à se inseparabiliter discedere sint digni, cur maledicti, cur diabolo & angelis ejus in æterna pœna sociati, videlicet non ex præjudicio prædestinationis suæ, sed ex merito iniquitatis eorum, statim clarissimè subjungat & ostendat dicens: *Quia esurivi, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi bibere, &c.* Vbi evidenter ostenditur, quòd non propterea damnantur, quia opera salutis suæ facere non potuerunt, sed quia facere noluerunt. Vnde & Psalmista de eodem justo & æterno judice dicit: *Quia tu reddes unicuique secundum opera sua.* Non ait, secundum præjudicia sua, sicut ista insana & furibunda

Psal. 61.

doctrina asserere conatur, ad nihil aliud, nisi ad subversionem audientium. Cùm è contrario fides catholica firmissimè teneat, nec ipsum diabolum, & angelos ejus, ad hoc unquam prædestinatos ut tales essent: sed quia tales suo vitio esse voluerunt, idcirco eis æterni ignis supplicia præparata. Omnipotens enim Deus non est auctor malorum meritorum, nec malorum hominum, nec malorum angelorum: sed ipsi sibi sunt auctores mali, quod propria voluntate gesserunt, Deus autem justus ultor & judex in his quæ ejus æquitate passuri sunt. Præscivit ergo æternaliter futura mala merita ipsorum, sed præscientia ejus non eis intulit necessitatem, ut aliud esse non possent, sed tantùm prævidit quòd aliud esse nollent. Prædestinavit eisdem malignis angelis, & reprobis hominibus, perpetuas pœnas: non quia malignos & reprobos ipse eos facit, sed quia malignos & reprobos suo vitio futuros illos prævidit. & quos tales proprio vitio futuros prævidit, quid mirum si eos justo judicio suo æternis pœnis & incendiis prædestinavit, ut qui volentes peccaverunt, nolentes puniantur? Non itaque in illis prædestinavit omnipotens Deus quæ sibi erant facturi iniqua voluntate sua, sed quæ ipse de eis erat ordinaturus æquissimo judicio suo. Nulla enim prædestinavit injusta, sed tantùm justa: injusta verò præscivit ut Deus futura, prædestinavit ut judex justus damnanda. Nec præscientia tamen, nec prædestinatione sua, cuiquam malorum hominum, vel angelorum, necessitatem imposuit malè agendi, sed tantummodo pro malis gestis æternas pœnas luendi. Vnde

Dan. 13.

Eceli. 23.

Eceli. 39.

verissimè ad eum Scriptura dicit: *Deus eterne, qui occultorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant. & iterum de illo: Domino enim Deo antequam crearentur omnia fuerunt cognita: similiter & post perfectum respicit omnia. & alio loco, A seculo enim, inquit, usque in seculum respicit, & nihil est novum in conspectu ejus.* Sunt quidem in malis & damnandis aliqui reputati, qui aliud esse non potuerunt: sicut illi parvuli recens nati, sub reatu originalis peccati defuncti, quibus per baptismum Christi non potuit subveniri. sicut etiam illi ignorantes Deum, qui non potuerunt invocare in quem non crediderunt, nec credere ei quem non audierunt, nec audire sine prædicante, nec prædicatorem habere, quia nullum ad se mitti meruerunt. Sed & in his non est iniquitas apud Deum, quia & illos traxit ad mortem originale peccatum, & istos & originale pariter & actuale. Ipso tamen ubique justo iudice, qui de tota humani generis massa, ob primæ prævaricationis meritum justè damnatos, alios facit vasa misericordiæ gratuita gratia, alios permisit esse vasa iræ justo iudicio. Sin autem hoc quæritur, ubi in Scripturis prædestinatio in malam partem dicatur, ipsum quidem propriè verbum tali sensu positum forsitan non facilè invenitur: sensus tamen verbi manifestè in pluribus locis apparet. Sicut in primis de angelis refugis B. Iudas Apostolus dicit: *Angelos verò, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, carceribus caliginis damnatos tradidit in iudicium cruciandos reservari.* & de Antichristo Paulus Apostolus dicit: *Et*

Iuda 6.

2. Thess. 2.

revela-

revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur Deus, aut quod colitur. & post pauca: Quem Dominus interficiet spiritu oris sui, & destruet inlustratione adventus sui. De Iuda quoque proditore ipse Dominus, cum pro Apostolis oraret, *Et nemo ex eis perit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur.* De quo etiam Apostoli, orantes pro electione successoris ejus Mathiæ, ad Dominum dicunt: *Ostende quem ex his duobus elegeris accipere locum ministerij hujus, & apostolatam, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum.* Tale est & illud, quod per Solomonem dicitur: *Univerfa propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum.* & quod in libro Job scriptum est: *Quia in diem perditionis servatur malus, & ad diem furoris ducitur.* & in libro Sapientiæ de Ægyptiis: *Ducebat enim eos ad hunc finem digna necessitas.* & apud Hieremiam de quibusdam: *Congrega eos quasi gregem ad viciniam, & sanctifica eos in diem occisionis.* Talibus etiam Amos Propheta dicit: *Qui separati estis ad diem malum, & adpropinquatis solio iniquitatis.* Item de filiis Heli scelestis & sacrilegis dicitur: *Qui non audierunt vocem patris sui, quia voluit Dominus occidere eos.* & ad Amasiam prævaricatorem & impium regem Propheeta loquitur: *Scio, inquit, quod cogitaverit Deus occidere te, quia fecisti hoc malum, & insuper quod non adquievisti consilio meo.* Sed hæc omnia ita fideliter pensanda sunt, ut in eis & malorum, sive angelorum, sive hominum, iniquitas, & Dei vindicantis incontaminabilis justitia.

Ioan. 17.

Act. 1.

Prov. 16.

Iob. 37.

Sap. 19.

Hier. 12.

Amos 6.

1. Reg. 2.

2. Par. 25.

162 AMOLONIS ARCHIEPISCOPI
tia cognoscatur. Præordinavit atque tradidit
angelos malignos in iudicium cruciandos refer-
vari: sed exigente eorum impietate, quia non
servaverunt ordinem & honorem suum, quem
sub Deo & cum Deo habere potuerunt. Et Iu-
das præcognitus & prædictus est filius perditio-
nis, sed meritò impiæ proditiōnis. abiit in lo-
cum suum, id est, sibi in pœnis destinatum &
præparatum: sed quia prævaricatus est de loco
ministerij & apostolatus. Ita non est mirum, si
Antichristus, quia præscitus est homo peccati,
præcognitus etiam & prædictus est filius perdi-
tionis. Et malus atque impius præparatur ad
diem malum, servatur in diem perditionis &
furoris: sed quia ipse sua sponte & malus &
impius existet. Ducebat & Ægyptios divini ju-
dicij necessitas ad exitium & interitum præpara-
tum: sed digna, quia pro impietatibus & con-
tumacia eorum iusta. Sic & illi, qui velut pe-
cora æternæ morti devoti esse voluerunt, siqui-
dem impij manibus & verbis accersierunt il-
lam, congregantur quasi grex perditionis, &
sanctificantur, id est, quodammodo separan-
tur, ad diem malum, & ad diem occisionis. Sed
& impij filij Heli, & impius rex ille Amasias,
indigni habiti sunt iudicio Dei, qui consilium
salutis suæ suscipere, & Deus illos occisioni
& perditioni præparavit. Sed justè utique ob
merita impietatum quæ de illis priùs Scriptura
commemorat, & excæcari & interire merue-
runt. Ait etiam Scriptura: *Et qui transgreditur
à iustitiâ ad peccatum, Deus præparavit illum
ad romphæam.* Paravit ergo & præordinavit
istiusmodi transgressorem ad romphæam, id est,

Eccli. 26

ad mortem & interitum: sed justè, quia ipse ultro transgressus est à justitia ad peccatum. Iuxta hunc igitur divinæ auctoritatis sensum, omnipotens Deus justo judicio suo prædestinat pœnas malis, prædestinat malos pœnis, nullum tamen prædestinat ut sit malus: quia non malorum sed bonorum auctor est bonus, & malorum gestor ultor est justus, & si mala gerentes ad eum convertantur, indultor pius. Sciendum tamen, quòd prædestinationis verbum in malam partem, sicut in Scripturis minùs est usitatum, ita & à Doctoribus rariùs est usurpatum. & ob hoc nequaquam magnopere de eo certandum.

QVINTO loco non minùs detestamur & horremus, quòd ita exarsisti adversùs eos qui æterno interitu sunt digni, ut dixeris eos tam irrevocabiler & incommutabiliter perditioni esse prædestinatos, sicut Deus ipse incommutabilis & inconvertibilis est: & Episcopos, ad quos scribis, quasi misericorditer adhortaris, ut hoc prædicent populis, ut quia jam præfinitam damnationem evadere non possunt, saltim aliquantulum Deo supplicent & humilientur, ut statutas eis vel modicùm mitiget & leviget pœnas. Obsecro, ubi hæc unquam in Scripturis sacris legisti? ubi in sanctis & catholicis Ecclesiæ doctoribus invenisti? Cur non similiter diabolum & angelos ejus exhortaris, ut quia statutam damnationem evadere non potuerunt, jam nunc interim orent & deprecentur Dominum, ut eis mitiores & tolerabiliores fiant æternæ pœnæ? aut quid amplius istis relinquis, quos similiter irrevocabili sententia damnatos asseris? Huic tam atroci impietati contradicit

Ecclesie fides, quæ diabolum cum angelis suis credit inremediabiliter corruisse: hominibus verò, etiam impiis, si recognoscant peccata sua, si defleant, si confiteantur, si divinam misericordiam implorent, indubitanter januam indulgentiæ aperiri. Sic enim Propheta docet & exhortatur dicens: *Quærite Dominum, dum inveniri potest; invocate eum, dum propè est. Derelinquat impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas, & revertatur ad Dominum, & miserebitur ejus, & ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum.* & iterum: *Quis ambulabit in tenebris, & non est lumen ei? speret in nomine Domini, & innitatur super Deum suum.* Et ipse Dominus per se: *Convertimini ad me, & convertar ad vos, dicit Dominus exercituum.* & alio loco: *Revertimini filij revertentes, & sanabo aversiones vestras.* & iterum: *Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conversus fuerit ab impietate sua.* Ista est fides & pietas Ecclesie, quia diabolum novit in malis suis sine pœnitentia permansurum, nec ullam indulgentiam accepturum: & hominibus ad Deum conversis per ineffabilem ejus bonitatem, & pœnitentiæ remedium concedi, & salutis aditum non negari. Oro, quid tibi peccavit humanum genus? quid tibi peccavit Ecclesia? quid in ipsa Ecclesia tot proximi & fratres tui, ut eis tam magnam, tam patentem januam pietatis Dei obstruere & oblerare coneris? Quis unquam fidelis ecclesiasticus vir ita prædicavit, ut hæc tam attentè & obstinatè inculcare & confirmare non erubescas? Verè non est Christiana, sed pagana, immo diabolica ista duritia: quam si

Esa. 55.

Esa. 50.

Mal. 3.

Hier. 3.

Esa. 55.

bene cogitare & recognoscere posses, profecto signares cor tuum, & manum tuam poneres super os tuum. Legimus quidem in Evangelio, beatum Ioannem Evangelistam de Iudæis dixisse: *Propterea non poterant credere, quia dixit Esaias, Excæcavit oculos eorum, & induravit cor eorum.* Sed sicut B. Augustinus in quinquagesimo ejusdem Evangelistæ tractatu fideliter & catholicè exponit, Sic dictum est, *non poterant*, ubi intelligendum est quòd nolebant, quemadmodum dictum est de Domino Deo nostro, *Si non credimus, ille fidelis permanet, negare seipsum non potest.* De omnipotente dictum est, *non potest.* Sicut ergo quod Dominus negare seipsum non potest, laus est voluntatis divinæ: ita quòd illi non poterant credere, culpa est voluntatis humanæ. Non quia mutari homines in melius non possunt, sed quædiu superba sapiunt, non possunt credere. Hoc de Iudæis, qui excæcati & indurati sunt, Deus præscivit, atque in ejus spiritu Propheta dixit. Non ergo poterant credere, juxta sensum fidelissimi Doctoris, quia hanc eorum futuram impossibilitatem, id est, superbam impietatem, per quam Domini humilitatem contempserunt, & Deus verè prævidit, & per Dei spiritum Propheta verè prædixit. Claudamus itaque aures adversus hanc inauditam duritiam, & verba præcipationis, & audiamus præfatum Doctorem dulciter orantem, & dulciter disputantem adversus prophanæ inaniloquia vanitatis. Quosdam, inquit, nimia suæ voluntatis fiducia extulit in superbiam, & quosdam nimia suæ voluntatis diffidentia dejecit in negligentiam. Il-

Ioan. 39.

Tract. 3.
in Ioan.

Timoth. 12.

Tract. 53.
in Ioan.

- « li dicunt, Vt quid rogamus Deum ne vinca-
 « mur tentatione, quod in nostra est potestate?
 « Isti dicunt, Vt quid conamur bene vivere,
 « quod in Dei est potestate? O Domine, ô pa-
 « ter qui es in cœlis, ne nos inferas in quamlibet
 « istarum tentationum, sed libera nos à malo.
 Luc. 22. « Audiamus Dominum dicentem, *Rogavi pro te,*
 « *Petre, ut non deficiat fides tua: ne sic existime-*
 « *mus fidem nostram esse in libero arbitrio, ut*
 « *divino non egeat adiutorio. Audiamus & Evā-*
 Ioan. 12. « *gelistam dicentem, Dedit eis potestatem filios*
 « *Dei fieri: ne omnino existimemus in nostra*
 « *potestate non esse quod credimus. Verunta-*
 « *men in utroque illius beneficia cognoscamus.*
 « Nam & agenda sunt gratiæ, quia data est po-
 « testas, & orandum, ne succumbat infirmitas.

SEXTO loco similiter detestati sumus, quod
 Deum, & sanctos ejus, in perditione eorum,
 quos æternæ damnationi prædestinatos adfi-
 duè repetis, dicis exultaturos & gavisuros: cum
 è contrario apertissimè Scriptura dicat: *Deus*
 Sap. 1. *mortem non fecit, nec letatur in perditione vivo-*
 Ezech. 18. *rum. & alio loco: Vivo ego dicit Dominus Deus,*
 Ezech. 33. *quia nolo mortem impij, sed ut convertatur & vi-*
vat. & iterum: Numquid voluntatis meæ est mori
impij, dicit Dominus Deus, & non magis ut con-
vertatur à via sua mala, & vivat? Quomodo er-
go letatur in morte & in dānatione impij, cum
ipse jurat non esse voluntatis suæ? aut quomodo
gaudet ad ruinam cuiusquam, qui ut nullius
bono, ita etiam nullius malo indiget, ut quasi po-
tentior vel beatior fiat? Protulisti quidem, ve-
lut ad muniendum sensum tuum, testimonia
de Scripturis, sed incongruenter, & non eo sen-

su quo ibi posita sunt. Velut est illud: *Ego quo-* Prov. 1.
que in interitu vestro ridebo, & subsannabo. &
 illud, quod non de generali perditione impio-
 rum, ut tu posuisti, sed propriè de miseria &
 calamitate infidelium Iudæorum in Deutero-
 nomio dicitur: *Et sicut letatus est Dominus su-* Deut. 28.
per vos, benefaciens vobis, vósque multiplicans,
sic letabitur disperdens vos, atque subvertens.

Sed grandi & pia consideratione indiget, ut
 qualitercunque cogitetur risus & subsannatio
 Dei in interitu perditorum, & lætitia five exul-
 tatio, non solum in profectu rectorum, sed
 etiam in subversione pravorum. qui, ut supra
 ostensum est, in nullius morte, in nullius per-
 ditione lætatur, nec aliquem perire velle se ju-
 rat: quia nullius interitum velut inimicus crea-
 turæ suæ desiderat, sed in eis qui pereunt, tan-
 tummodo finem malitiæ, & ordinem ac retri-
 butionem justitiæ diligit. Sic itaque in interitu
 impiorum & iniquorum ridebit & subsannabit,
 cum eorum superbiam & contemptum digna
 punitione humilians atque condemnans, om-
 nem creaturæ vanitatem, & elationem adver-
 sùs creatorem, inrisione & subsannatione di-
 gnam esse monstrabit. Vnde & divina eadem
 verba posita sunt, ut non diceret, de interitu
 vestro: scilicet non pro illo, sed in illo; id est,
 non pro illis qui sua culpa perierunt, sed quia
 in eorum justa perditione, in contemplatione
 rationalis & beatæ creaturæ, laus accrescet &
 gloria creatoris, exultante omni electa creatu-
 ra, non in tormentis miserorum, sed in æquita-
 te & veritate judiciorum divinorum. Quod
 etiam in præsentī seculo animabus sanctorum

*Psal. 58.**Psal. 57.**Prov. 11.*

conceditur, dicente Psalmista: *Exultaverunt filie Iudæ propter iudicia tua Domine.* Non ergo propter perditionem cuiusquam, sed propter divinæ æquitatis iustitiam. Hoc sensu accipi potest & illud: *Letabitur justus cum viderit vindictam.* & illud in Salomone: *Et in perditione impiorum erit laudatio.* Lætatur autem omnipotens Deus, vel benefaciens iustis, vel mala retribuens pravis. Non quòd ipse diversa affectatione mutetur, atque varietur, cuius gaudere, sicut & esse, æternum atque incommutabile est, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Sed sicut spiritus patris dicitur loqui in eis quos loquentes facit, quos ad testificationem veritatis instruit & informat: qui etiam postulare pro sanctis, & gemere ac desiderare dicitur, quia eis quos repleverit affectum postulandi & gemendi & desiderandi inspirat. Ita & ipse lætatur in sanctis in quibus habitare dignatur, quia eos proculdubio lätantes facit, sive in donis gratiæ quæ largitur piis, sive in iudiciis & æquitatibus, quibus impios punit. Pro quibus etsi humano affectu, sicut Apostolus dicit de se, tanquam homines contristantur: tamen divino spiritu regente atque inlustrante, iusta Dei iudicia laudare & glorificare non cessant. Cùm igitur tam magna & ineffabiliter majori cautela, ut aliquatenus intelligi possint, divina verba indigeant, non facile à quoquam proferenda sunt velut pro se, ne forsitan bene tractata inveniantur contra se.

SEPTIMO loco, duo prorsus gravia mala in tuis nobis moribus plurimùm displicuerunt. Vnum, quòd sacerdotes Dei, & rectores Ec-

clesiarum, tantis injuriis & convitiis & maledictis laceras, tanto dispectu & contumacia conculcas, utique spiritu erroris & superbiæ miserabiliter deceptus, ut omnino nihil Christianæ patientiæ, nihil Christianæ reverentiæ habere videaris. Nam inter cetera, omnes qui infaniæ sensuum tuorum zelo fidei resistunt, hæreticos appellare non metuis, eosque à bono & erudito viro atque catholico Episcopo Rhabanicos nuncupare præsumis. Nec times Deum, quòd in tales & tantos diaboli laqueos, per vanam instabilitatem mentis & corporis, & vaniorem curiositatem atque arrogantiam incidisti. Nec erubescis, quòd in rot erroribus & mendaciis ab omnibus ubique deprehenderis & confutaris. Nec doles, quòd ecce tot annis à corpore Ecclesiæ iustæ severitatis damnatione præcisus, atque omni bonorum contubernio ac solatio defraudatus, remansisti velut stirps inutilis, & palmes aridus igni destinatus. Sed adhuc insuper os tuum maledictione & amaritudine plenum est. & conversus in arcum pravum, non pro Domino, ut putas, sed Ecclesiam matrem tuam, ejusque Præsules patres tuos, sacrilega audacia contemnens, adversus Dominum jacularis. Alterum verò malum est in moribus tuis, quòd in omnibus quæ dicis & sentis, sicut scriptura tua declarat, nullum omnino, hominum more bonorum, piè & humiliter deprecaris, nullius te sensui & auctoritati summittis, nec dicis, quod sæpe solet & debet pietas dicere, Obsecro bone vir, aut bone frater, si in his quæ dico aliquatenus erro, ferto infirmitatem meam, instruito ignorantiam meam,

170 AMVLONIS ARCHIEPISCOPI
& probabis obedientiam meam, quia paratus
ero libenter suscipere quicquid veritas digna-
bitur declarare. Sed ita te sensui tuo credis, &
in ipsa veritate speculari & contemplari gloria-
ris, ut in scriptis tuis nec Deo ipsi supplices,
ut tibi quod melius est revelet. Quapropter
multum fraternitatem tuam exhortor & mo-
neo, & paterna pietate ac fraterna caritate per-
suadeo, ut revertaris in te ipsum, conver-
taris ad cor tuum, & excutias procul à te istum
errorem vanum, & laborem infructuosum ac
perniciosum, restituasque te sanctæ matri Ec-
clesiæ, restituas te obedientiæ Domini sacerdo-
tum & patrum tuorum, restituas te fraternæ
omnium caritati. Ut qui modò jaces tanquam
vas perditum, cooperante Dei gratia, effici-
aris in domo ejus vas utile, ad omne opus bo-
num paratum. Nec terrearis consideratione,
vel erroris quem incurristi, vel injuriarum,
quas in Dei sacerdotes intulisti, ne ex hoc ve-
lut implacabiles patiaris. Omnes deprecabi-
mur pro te, & ipsi ultro propter amorem Chri-
sti obliviscentur se, eruntque apud omnes &
præterita errata in oblivionem, & præsentis
conversionis tuæ bonum in gaudium & exulta-
tionem. Tantum ne dubites, nec remoreris,
sed eruere quasi damula de manu, & quasi avis
de insidiis aucupis, ne in tali damnatione re-
pentina morte præventus, Ecclesiæ matri, cui
nunc mœrorem facis assiduum, luctum, quod
absit, derelinquas perpetuum. Crede indubitan-
ter, quia hæc ex vera & sincera erga te caritate
& solo amore salutis tuæ loquor. Nec omnino
æstimes, quòd quædam superius, velut durius

& austerius profecutus sum, ad confusionem
 vel condemnationem tuam prolata. Sed scito
 certissimè, quia ad hoc tantum dicta sunt, ut
 ea coram oculis ponerem tanquam in speculo
 veraciter dijudicanda, & adjuvante Dei gratia,
 quantocius & studiosius emendanda. Siqui-
 dem, ut bene ipse nosti, meliora sunt vulnera
 amici, quàm fraudulenta oscula inimici. Ad ex-
 tremum, breviter tuæ intimo caritati, gestum
 esse intra Gallias, temporibus penè beati Papæ
 Leonis, sive Agapiti, Concilium venerabile,
 & Ecclesiæ Dei valde utile, à pluribus Episco-
 pis, quibus præfuit admirandæ sanctitatis, &
 virtutum ac miraculorum, beatus Cæsarius A-
 relatensis Episcopus. ubi diligenter de gratia
 Dei & libero hominis arbitrio, de præscientia
 & prædestinatione divina constat esse definitum,
 qualiter moderatissima & perpensissima ratio-
 ne sentiendum, tenendum, & docendum sit.
 Vnde hîc ad commonitionem prudentiæ tuæ
 paucissima verba subnecto, quibus aiunt: Hoc „ C. 25.
 etiam secundum fidem catholicam credimus, „
 quod post acceptam baptismi gratiam, omnes „
 baptizati, Christo auxiliante & cooperante, quæ „
 ad salutem animæ pertinent, possint & debeant, „
 si fideliter laborare voluerint, adimplere. Ali- „
 quos verò ad malum divina potestate prædesti- „
 natos non solum non credimus, sed etiam, si „
 sint qui tantum mali credere velint, cum omni „
 detestatione illis anathema dicimus. „

